

Šifra kandidata:
A jelölt kódszáma:

Državni izpitni center

SPOMLADANSKI IZPITNI ROK
TAVASZI VIZSGAIDŐSZAK

GEOGRAFIJA FÖLDRAJZ

≡ Izipitna pola 1 ≡

1. feladatlap

Obča geografija – Regionalna geografija sveta in Evrope
Általános földrajz – A világ és Európa regionális földrajza

Torek, 9. junij 2015 / 90 minut
2015. június 9., kedd / 90 perc

*Dovoljeno gradivo in pripomočki: Kandidat prinese nalivno pero ali kemični svinčnik. Kandidat dobi ocenjevalni obrazec.
Izipitni poli je priložena barvna priloga.*

*Engedélyezett segédeszközök: a jelölt töltőtollat vagy golyóstollat hoz magával. A jelölt egy értékelőlapot is kap.
A feladatlap egy színes mellékletet is tartalmaz.*

**SPLOŠNA MATURA
ÁLTALÁNOS ÉRETTSÉGI VIZSGA**

Navodila kandidatu so na naslednji strani.
A jelöltnak szóló útmutató a következő oldalon olvasható.

*Ta pola ima 16 strani (1–16), od tega 2 prazni. Barvna priloga ima 4 strani (17–20), od tega 1 prazno.
A feladatlap 16 oldalas (1–16), ebből 2 üres. A színes melléklet terjedelme 4 oldal (17–20), ebből 1 üres.*

NAVODILA KANDIDATU

Pazljivo preberite ta navodila.

Ne odpirajte izpitne pole in ne začenjajte reševati nalog, dokler vam nadzorni učitelj tega ne dovoli.

Prilepite kodo oziroma vpišite svojo šifro (v okvirček desno zgoraj na prvi strani in na ocenjevalni obrazec).

Izpitna pola vsebuje 25 nalog. Število točk, ki jih lahko dosežete, je 50. Za posamezno nalogo je število točk navedeno v izpitni poli.

Rešitve, ki jih pišite z nalivnim peresom ali s kemičnim svinčnikom, vpišujte **v izpitno polo** v za to predvideni prostor. Odgovarjajte v obliki povedi in ne le z besedo ali besedno zvezo. Pišite čitljivo. Če se zmotite, napisano prečrtajte in rešitev zapišite na novo. Nečitljivi zapisi in nejasni popravki bodo ocenjeni z 0 točkami.

Zaupajte vase in v svoje zmožnosti. Želimo vam veliko uspeha.

ÚTMUTATÓ A JELŐLTNEK

Figyelmesen olvassa el ezt az útmutatót!

Ne lapozzon, és ne kezdjen a feladatok megoldásába, amíg azt a felügyelő tanár nem engedélyezi!

Ragassza vagy írja be kódszámát a feladatlap első oldalának jobb felső sarkában levő keretbe és az értékelőlapra!

A feladatlap 25 feladatot tartalmaz. Összesen 50 pont érhető el. A feladatlapban a feladatok mellett feltüntettük az elérhető pontszámot is.

Válaszait töltőtollal vagy golyóstollal írja a **feladatlap** erre kijelölt helyére! Válaszoljon mondat formájában, ne csak szavakkal vagy szó szerkezetekkel! Olvashatóan írjon! Ha tévedett, a leírtat húzza át, majd válaszát írja le újra! Az olvashatatlan megoldásokat és a nem egyértelmű javításokat 0 ponttal értékeljük.

Bízzon önmagában és képességeiben! Eredményes munkát kívánunk!

Obča / Általános földrajz

1. Obkrožite dve pravilni rešitvi.

Karikázza be a két helyes megoldást.

Strokovnjaki, ki se ukvarjajo z zunanjepreoblikovalnimi procesi, raziskujejo:

Azok a szakemberek, akik a külső felszínformáló folyamatokkal foglalkoznak, a következőket tanulmányozzák:

premikanje litosferskih plošč
a kőzetlemezek mozgását

razpadanje gorstev
a hegységek lerombolódását

učinke potresov
a földrengések hatásait

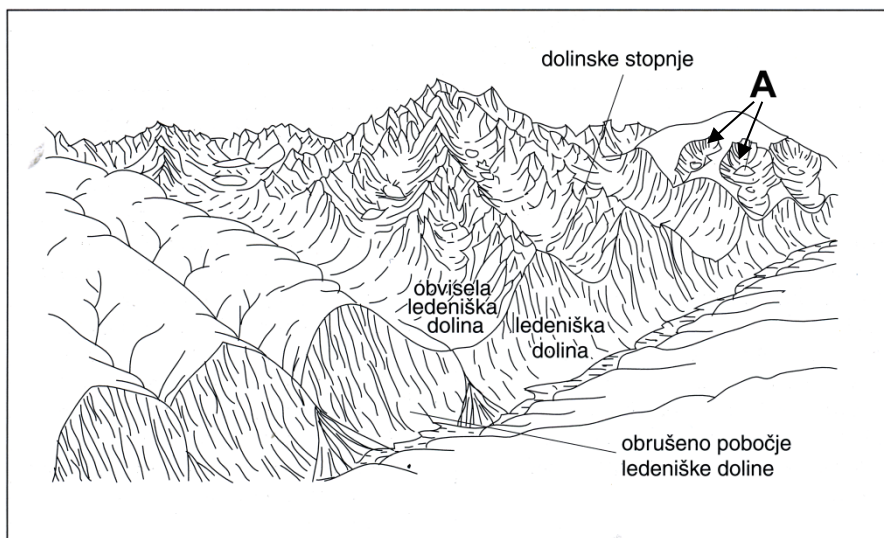
podore
a hegycsuszamlásokat

tonjenje obale
a partsüllyedést

(2 točki/pont)

2. Imenujte ledeniško reliefno obliko, ki je na sliki 1 označena s črko A, in razložite njen nastanek.

Nevezze meg az 1. számú képen A betűvel jelölt glaciális domborzati formát, valamint magyarázza meg keletkezését.

Slika 1 / 1. sz. kép: Površje po koncu ledene dobe / Jégkorszak utáni domborzat

(Prirejeno po: Hočevar, M., in drugi, 2000: Geografija, shematski pregledi, str. 28. Tehniška založba Slovenije. Ljubljana)

Reliefna oblika / Domborzati forma: _____

Nastanek / Keletkezése: _____

(2 točki/pont)

3. Primerjajte polarna območja na severni in južni polobli ter razložite, zakaj je poledenitev obsežnejša na polarnih območjih južnega pola. Pomagajte si s sliko 1 v barvni prilogi.

Hasonlítsa össze az északi és déli félteke sarkvidékeit, és magyarázza meg, miért nagyobb mértékű az eljegesedés a Déli-sark sarkvidékein. Vegye figyelembe a színes melléklet 1. számú képét.

(1 točka/pont)

4. Sliki 1 in 2 v barvni prilogi prikazujeta dva osnovna tipa poledenitve. Na črto pred vsako trditev vpišite številko 1, če trditev velja za sliko 1, številko 2, če velja za sliko 2, številki 1 in 2, če velja za obe sliki, ali 0, če ne velja za nobeno.

A színes melléklet 1. és 2. számú képei az eljegesedés két alaptípusát ábrázolják. Az állítás előtti vonalra írja az 1 számot, amennyiben az az 1. számú képre érvényes, illetve a 2 számot, ha az állítás a 2. számú képre vonatkozik, vagy az 1 és 2 számokat, ha mindkét képre vonatkoznak, illetve a 0-t, amennyiben az egyikre sem érvényes.

_____ Takšna poledenitev je zajela območje Slovenije.

Ilyen eljegesedés borította be Szlovénia területét.

_____ Obseg poledenitve je bil največji v pleistocenu.

Az eljegesedés kiterjedése a pleisztocénben volt a legnagyobb.

_____ Na preoblikovanje reliefa je vplivala samo ledeniška erozija, akumulacija pa ne.

A domborzat változását csak a gleccsererózió befolyásolta, az akkumuláció viszont nem.

(3 točke/pont)

5. Pojasnite, zakaj je v dolinah, ki jih je zajela gorska poledenitev, lažja gradnja prometnic kakor v tistih, ki niso bile ledeniško preoblikovane.

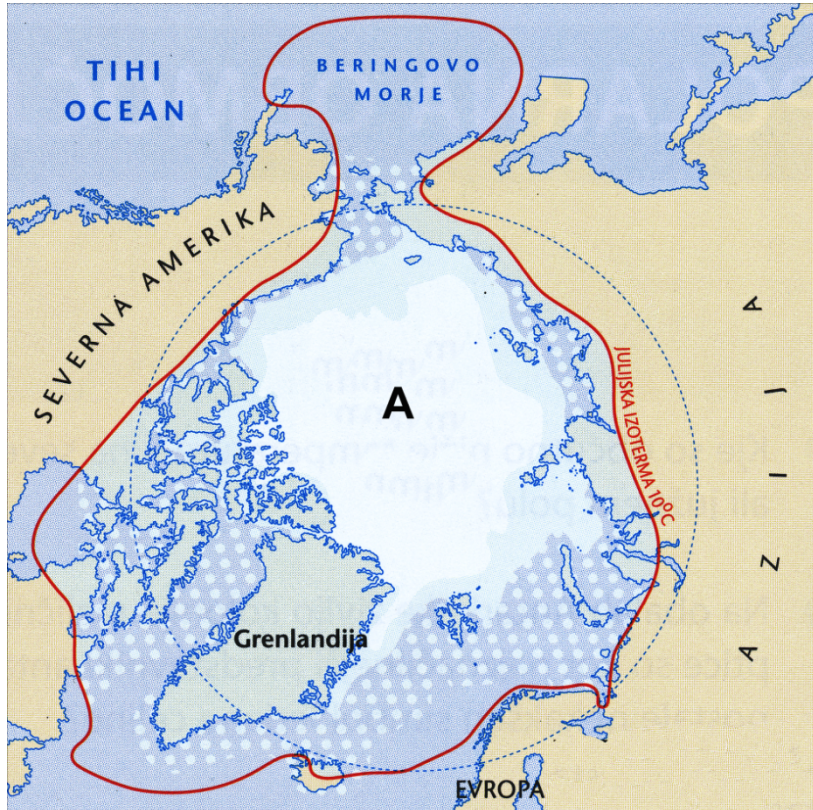
Magyarázza meg, miért könnyebb az útépités azokban a völgyekben, amelyeket hegyi eljegesedés alakított, mint azokban, ahol nem volt ilyenfajta átalakulás.

(2 točki/pont)

Svet 1 / A világ 1

6. Imenujte polarno območje, ki ga prikazuje slika 2, in morje, ki je na sliki 2 označeno s črko A.

Nevezze meg a 2. számú képen ábrázolt sarkvidéket és azt a tengert, amely a 2. számú képen A betűvel van jelölve.

Slika 2 / 2. sz. kép

(Prirejeno po: Senegačnik, J., 2013: Svet, geografija za 2. letnik gimnazij, str. 140. Modrijan. Ljubljana)

Polarno območje / Sarkvidék: _____

Morje / Tenger: _____

(2 točki/pont)

7. Obkrožite črki pred pravilnima trditvama o Pampah.

Karikázza be a Pampákra vonatkozó két helyes állítást.

- A Nastale so z alpidsko orogenezo.
Alpesi orogenézissel keletkezett.
- B V celoti ležijo v tropskem pasu.
Teljes egészében a trópusi övezetben terül el.
- C So stepska pokrajina in na jugu prehajajo v Patagonijo.
A Pampák sztyeppvidék, amely délen Patagónia tájegységébe megy át.
- D Na zahodu prejmejo manj padavin kakor na vzhodu.
Nyugaton kevesebb csapadékot kap, mint keleten.

(2 točki/pont)

8. Sliki 3 in 4 v barvni prilogi prikazujeta gorovji v Afriki. Napišite številko slike iz barvne priloge, ki prikazuje gorovje Atlas, in pojasnite proces nastajanja tega gorovja.

A színes melléklet 3. és 4. számú képei két afrikai hegységet ábrázolnak. Írja ki annak a képnek a számát, amely az Atlasz hegységet ábrázolja, és magyarázza meg ennek a hegységnek a kialakulási folyamatát.

Številka slike / A kép száma: _____

Pojasnitev / Magyarázat: _____

(3 točke/pont)

9. Napišite, kakšen zračni tlak prevladuje nad Arabskim polotokom.

Írja le, milyen légnyomás uralkodik az Arab-félszigeten.

(1 točka/pont)

10. Imenujte največje nižavje v Indiji, za katero je značilna ena najgostejših poselitev, in pojasnite naravnogeografski vzrok za to.

Nevezze meg India legnagyobb síkságát, amely egyike a legsűrűbben lakottaknak, és magyarázza meg ennek természetföldrajzi okát.

Nižavje / Síkság: _____

Pojasnitev / Magyarázat: _____

(2 točki/pont)

Svet 2 / A világ 2

11. Obkrožite DA, če je trditev pravilna, in NE, če je napačna.

Karikázza bea z IGEN szót, ha igaz az állítás, illetve a NEM szót, ha az helytelen.

DA NE Na Kitajskem so z različnimi ukrepi znižali rodnost.

IGEN NEM Kínában különböző intézkedésekkel csökkentették a születésszámot.

DA NE V Indoneziji prevladuje budizem.

IGEN NEM Indonéziában a buddhizmus az uralkodó vallás.

(2 točki/pont)

12. Imenujte dve verstvi, ki sta nastali v Jugozahodni Aziji.

Nevezzen meg két olyan vallást, amelyek Délnyugat-Ázsiában keletkeztek.

1 _____

2 _____

(2 točki/pont)

13. V Braziliji prevladuje belopolto prebivalstvo. Imenujte še eno državo Južne Amerike s prevlado belopoltega prebivalstva in opišite vpliv podnebja na množično priseljevanje iz Evrope.

Brazíliában a fehér bőrű lakosság a legelterjedtebb. Nevezzen meg még egy olyan dél-amerikai országot, ahol a legtöbb lakos fehér bőrű, és írja le, hogyan befolyásolta az éghajlat az európaiak tömeges bevándorlását.

Država / Ország: _____

Opis / Leírás: _____

(2 točki/pont)

14. Opišite dva družbenogeografska vzroka za priseljevanje prebivalstva na območje »sončnega pasu« v Severni Ameriki.

Írja le a lakosság bevándorlásának két társadalom-földrajzi okát az észak-amerikai »napos övezet« térségébe.

1 _____

2 _____

(2 točki/pont)

15. Pojasnite dva vpliva spreminjanja števila prebivalstva na kakovost življenja v afriških mestih.

Magyarázzon meg két olyan hatást az afrikai városok lakosságának életminőségére, amit a lakosság számának változása okoz.

1 _____

2 _____

(2 točki/pont)

Evropa 1 / Európa 1

16. S pomočjo slike 5 v barvni prilogi pred trditev napišite DA, če je pravilna, in NE, če je napačna.

A színes melléklet 5. számú képének segítségével írja az állítás előtti vonalra az IGEN szót, ha az igaz, illetve a NEM szót, amennyiben az helytelen.

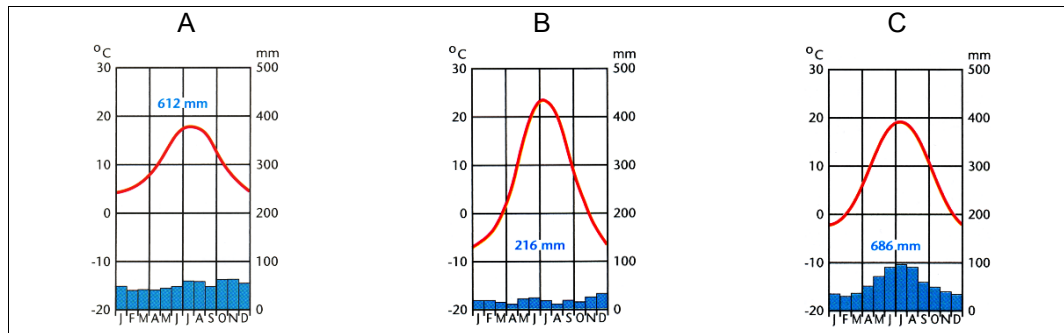
_____ Nad Padsko nižino je območje visokega zračnega tlaka.
A Pó-síkság fölött magas légnyomású terület van.

_____ V prihodnjih dneh bo fronta najverjetneje prečkala Biskajski zaliv.
A következő napokban vélhetően a front a Vizcayai-öblöt fogja átszelni.

(2 točki/pont)

17. Napišite črko klimograma s slike 3, ki prikazuje značilnosti kontinentalnega vlažnega podnebja, in opišite padavinsko značilnost tega podnebnege tipa.

Írja le a 3. sz. képen található éghajlati diagramok azon betűjelét, amely nedves kontinentális éghajlatot ábrázol. Írja le, mi jellemzi ennek az éghajlati típusnak a csapadékait.

Slika 3 / 3. sz. kép

(Prirejeno po: Senegačnik, J., 2011: Evropa, geografija za 2. in 3. letnik gimnazij, str. 14, 38, 65. Modrijan. Ljubljana)

Črka / Betű: _____

Opis / Leírás: _____

(2 točki/pont)

18. Preberite besedilo. Imenujte vremenotvorno središče, kjer je nastala vremenska fronta, in planetarne (stalne) vetrove, ki so vplivali na smer premikanja opisanega nevihtnega vremena.

Olvassa el a szöveget. Nevezze meg azt az időjárási akcióközpontot, ahol a front keletkezett, és azokat a planetáris (állandó) szeleket, amelyek befolyásolták a leírt zivataros időjárás mozgásának irányát.

5. december 2013

Nevihtno vreme z obilnimi padavinami in orkanskim vetrom je nastalo nad Atlantikom. Svojo pot nadaljuje čez severni del Velike Britanije ter se premika k obalam Nizozemske in Nemčije. Obstaja velika nevarnost visokega plimovanja.

2013 december 5-ke

A zivatar nagy mennyiségű csapadékkal és orkán erejű széllel az Atlanti-óceán felett keletkezett. Útját Nagy-Britannia északi részén folytatja, majd Hollandia és Németország parvidékei felé halad. Fennáll a nagyon erős árapály veszélye.

(Prirejeno po: <http://www.rtvsllo.si/okolje/foto-evropa-v-boju-z-orkanskim-neurjem/324301>. Pridobljeno: 5. 12. 2013.)

Vremenotvorno središče /

Időjárási akcióközpont: _____

Planetarni vetrovi /

Planetáris szelek: _____

(2 točki/pont)

19. Obkrožite podnebno značilnost, ki omejuje poselitev in kmetijstvo na območju Vzhodne Evrope, ki je v legendi na sliki 6 v barvni prilogi označeno s črko A, in opišite vzrok za to značilnost na označenem območju.

Karikázza be azt az éghajlati jellegzetességet, amely korlátozza a lakottságot és a mezőgazdaságot Kelet-Európa azon területén, amely a színes melléklet 6. számú képén A betűvel van jelölve. Írja le e jellegzetesség okát a megjelölt területen.

nizke letne temperaturne amplitude

alacsony éves hőingás

poletno deževje

nyári esőzés

poletna suša

nyári szárazság

nizke poletne temperature

alacsony nyári hőmérsékletek

Opis / Leírás: _____

(2 točki/pont)

20. Mednarodna smučarska zveza je zaradi visokih temperatur odpovedala slalom za svetovni pokal na Sljemen nad Zagrebom in ga prestavila v Bormio v severni Italiji. Smučišči prikazujeta sliki 7 in 8 v barvni prilogi. Imenujte podnebni dejavnik, ki je odločilno vplival na prestavitev slaloma v Bormio, in pojasnite vpliv tega dejavnika na dolžino smučarske sezone.

A Nemzetközi Síszövetség a magas hőmérsékletek miatt lemondta a világbajnokságra rendezendő műlesiklást a Záhgráb feletti Sljemen és áthelyezte azt az észak-olaszországi Bormióba. A két sípályát a színes melléklet 7. és 8. számú képei ábrázolják. Írja le azt az éghajlati tényezőt, ami döntően befolyásolta a műlesiklás Bormióba helyezését, és magyarázza meg ennek a tényezőnek a hatását a síszezon időtartamára.

Podnebni dejavnik / Éghajlati tényező: _____

Pojasnitev / Magyarázat: _____

(2 točki/pont)

Evropa 2 / Európa 2

21. Slika 9 v barvni prilogi prikazuje posamezne faze širitve Evropske unije do leta 2007. Imenujte večjo južnoevropsko državo, ki se je Evropski uniji priključila že leta 1981, vendar je na sliki prikazana kot nečlanica. Imenujte tudi državo, ki je v letu 2013 v EU vstopila kot zadnja.

A színes melléklet 9. számú képe az Európai Unió terjedésének egyes szakaszait ábrázolja 2007-ig. Nevezze meg azt a nagyobb dél-európai országot, amely már 1981-ben csatlakozott az Európai Unióhoz, de a képen mint nem tagállam van jelölve. Nevezze meg azt az országot is, amely 2013-ban lépett utolsóként az EU-ba.

Država članica EU od 1981 / Az EU tagállama 1981-től: _____

Država članica EU od 2013 / Az EU tagállama 2013-tól: _____

(2 točki/pont)

22. Opišite dve prednosti članstva v Evropski uniji glede izvoza blaga, ki izvoznikom omogočata večji zaslužek.

Magyarázza meg az európai uniós tagság két előnyét az olyan áru exportjánál, amely az exportálónak nagyobb kereseti lehetőséget biztosít.

1 _____

2 _____

(2 točki/pont)

23. Imenujte gospodarsko središčno (centralno) območje Evrope, ki se razteza od Londona do Padske nižine. Obkrožite črko pred opisi, ki najpravilneje predstavijo njegove prebivalstvene in gospodarske značilnosti na začetku 21. stoletja.

Nevezze meg azt a központi (centrális) európai gazdasági térséget, amely Londontól a Pó-síkságig húzódik. Karikázza be azt a betűt a leírások előtt, amely leghitelesebben ábrázolja a térség népességi és gazdasági jellegzetességeit a 21. század elején.

Središčno območje / Központi térség: _____

- A visoki dohodki, razvita industrija visoke tehnologije, litoralizacija, sproščen življenjski slog, hitre železniške povezave
magas jövedelmek, fejlett csúcstechnológia, litoralizáció, felszabadult életvitel, gyors vasúti összeköttetések
- B razvita industrija visoke tehnologije, nizka stopnja brezposelnosti, gosto prometno omrežje, vlaganja multinacionalnih družb
fejlett csúcstechnológia, alacsony munkanélküliség, sűrű közlekedési hálózat, multinacionális társaságok befektetései
- C razvita industrija visoke tehnologije, velika gospodarska moč, visoka stopnja brezposelnosti, razvit množični turizem, gosto prometno omrežje
fejlett csúcstechnológia, nagy gazdasági erő, magas munkanélküliség, fejlett tömegturizmus, sűrű közlekedési hálózat

(2 točki/pont)

24. Južna Italija se po značilnostih gospodarskega razvoja uvršča med obrobna območja Evrope in gospodarsko močno zaostaja za italijanskim severom. Opišite dve posledici, ki ju zaradi razvojnih razlik v državi občuti sever Italije.

Dél-Olaszország a gazdasági fejlődés jellegzetességei alapján Európa peremvidékei közé sorolható, és gazdaságilag erősen lemarad az ország északi részétől. Írjon le két olyan, a fejlettségi különbségek miatt keletkezett következményt, amelyet Olaszország északi része érzékel.

1 _____

2 _____

(2 točki/pont)

**OBRNITE LIST.
LAPOZZONI!**

25. Skupna kmetijska politika Evropske unije je po letu 1992 doživela več sprememb. Pojasnite, kako poskuša sedanja skupna kmetijska politika pozitivno vplivati na razvoj podeželja.

Az Európai Unió közös mezőgazdasági politikája 1992 után több változáson esett át. Magyarázza meg, hogyan próbálja a mostani közös mezőgazdaság-politika pozitívan befolyásolni a vidék fejlődését.

(2 točki/pont)

Prazna stran

Üres oldal

Prazna stran

Üres oldal

M 1 5 1 5 0 1 1 1 M 1 7

Barvna priloga (k Izpitni poli 1) / Színes melléklet (az 1. feladatlaphoz)

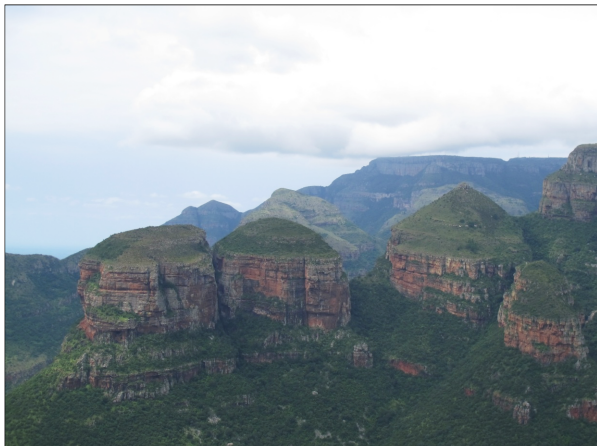
Slika 1 / 1. sz. kép

(Vir: http://www.slovenskenovice.si/sites/slovenskenovice.si/files/styles/s_1280_1024/public/2013/12/10/jpg?itok=6HYvKfSm. Pridobljeno: 6. 1. 2014.)

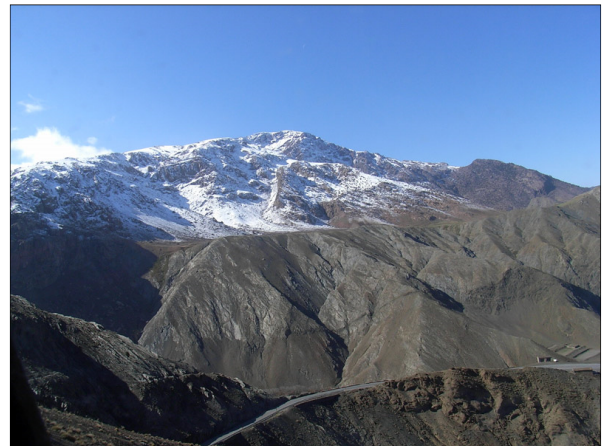
Slika 2 / 2. sz. kép

(Vir: http://www.opensoaring.com/NaKrilih/Odprave/Odprave_2011/Slike006_.jpg. Pridobljeno: 6. 1. 2014.)

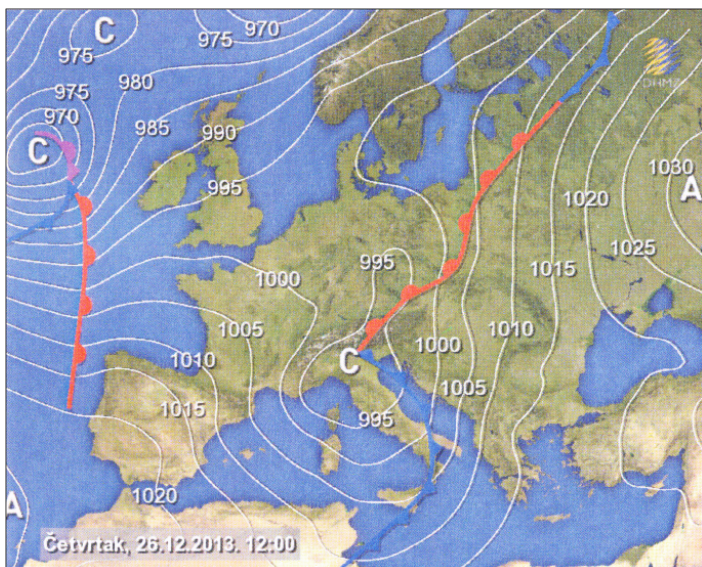
Slika 3 / 3. sz. kép

(Vir: G. Bergant)

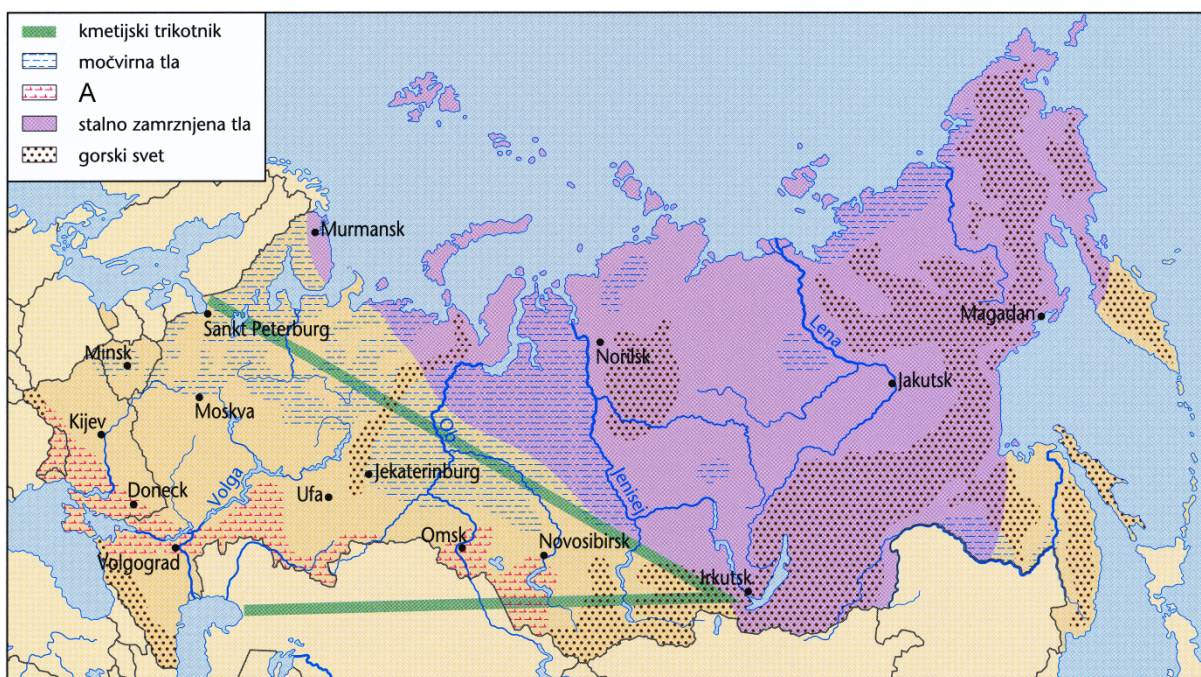
Slika 4 / 4. sz. kép

(Vir: www.tripadvisor.com%252FTourism-g293731-RegionVacations.html%3B550%B412. Pridobljeno: 9. 1. 2014.)

Slika 5 / 5. sz. kép

(Vir: http://prognoza.hr/web_fronte_sutra12.jpg. Pridobljeno: 26. 12. 2013.)

Slika 6 / 6. sz. kép: Omejitveni naravni dejavniki za poselitev in kmetijstvo v Vzhodni Evropi

(Prirejeno po: Senegačnik, J., 2011: Evropa, geografija za 2. in 3. letnik gimnazij, str. 42. Modrijan. Ljubljana)

Slika 7 / 7. sz. kép

(Vir: http://croatia.hr/Images/t900x600-3373/sljeme_002.jpg. Pridobljeno: 28. 12. 2013.)

Slika 8 / 8. sz. kép

(Vir: http://www.bormioski.eu/wp-content/uploads/2011/12/tracciato_peaktocreek2010.jpg. Pridobljeno: 28. 12. 2013.)

Slika 9 / 9. sz. kép: Faze širitve Evropske unije do leta 2007

(Prirejeno po: Senegačnik, J., Lipovšek, I., in Pak, M. 2009: Evropa: geografija za 2. in 3. letnik gimnazij, str. 29. Modrijan. Ljubljana)

Prazna stran

Üres oldal